

Sygn. akt II AKa 323/21

Lublin, dnia 31 stycznia 2022 roku

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Apelacyjny w Lublinie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący - sędzia	SA Wojciech Zaręba (sprawozdawca)
Sędziowie:	SA Beata Siewielec SA Grażyna Jakubowska
Protokolant	st. sekretarz sądowy Monika Marcyniuk

przy udziale prokuratora Cezarego Maja

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2022 roku

sprawy **A. S.**

urodzonego w dniu (...) w B.,

syna nn. i F. z domu S.

oskarżonego o czyny z art. 148 § 1 k.k. i art. 207 § 1 k.k.

z powodu apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 27 lipca 2021 roku, sygn. akt II K 150/19

na podstawie art. 440 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę oskarżonego A. S. przekazuje Sądowi Okręgowemu Radomiu do ponownego rozpoznania.

--	--	--

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 323/21
21		

1CZĘŚĆ WSTĘPNA**0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji****Wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 27 lipca 2021 r., sygn. akt II K 150/19****Oskarżony A. S.****0.11.2. Podmiot wnoszący apelację**

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

1 Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy**0.12.1. Ustalenie faktów**

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiąże o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

1STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p><u>Apelacja obrońcy:</u></p> <p>obraza przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. polegająca na wybiórczej, jednostronnej i dowolnej ocenie materiału dowodowego:</p> <p>I/ w stosunku do zarzutu z art.148§1 kk wyrażająca się w pominięciu wyjaśnień oskarżonego oraz medycznych wyników badania oskarżonego, a także wyników badania odzieży oskarżonego i przyjęciu działania przez oskarżonego w zamiarze bezpośrednim spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w sytuacji gdy żaden ze zgromadzonych w sprawie dowodów nie wskazywał wprost na ustalony przez sąd zamiar oskarżonego, zaś z wyjaśnień oskarżonego potwierdzonych wynikami wskazanych wyżej badań wynikało, iż jego zamiarem była jedynie obrona przed agresją skierowaną</p>	

przeciwko oskarżonemu przez syna K. S.;

2/ w stosunku do zarzutu z art.207 §1 kk polegająca na wykluczeniu z podstawy dokonanych ustaleń istotnej treści zeznań samego pokrzywdzonego H. S., który wskazując na naganne zachowanie oskarżonego wobec konkubiny M. C. jednocześnie stwierdził, iż „ja nic nie miałem do ojca poza tym piciem”, co trafność zarzutu i ustaleń sądu co do winy oskarżonego w tej części poddaje w wątpliwość wykluczającą w myśl dyspozycji art.2 §2 kpk możliwość skazania oskarżonego w zakresie opisanym w zaskarżonym wyroku.

Apelacja prokuratora:

- obraza przepisów postępowania mająca wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie z naruszeniem zasady obiektywizmu dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, w szczególności dowodu rzeczowego w postaci kawałka drewna liściastego oraz zeznań świadków B. G. (1), A. K. (1), A. M., M. C., H. S., A. K. (2) i T. T. oraz nieprzeprowadzenie wszechstronnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, co skutkowało uznaniem przez sąd, że oskarżony nie działał z zamiarem, chociażby ewentualnym, pozbawienia życia pokrzywdzonego K. S. i uznaniem, że zamiarem A. S. było spowodowanie u pokrzywdzonego ciężkich obrażeń ciała, zaś w konsekwencji zmianą kwalifikacji prawnej zarzucanego mu w punkcie I. aktu oskarżenia czynu i skazaniem oskarżonego za czyn z art. 156 § 3 k.k.

- rażąca niewspółmierność kary w zakresie czynu opisanego w punkcie I. zaskarżonego wyroku wyrażająca

	<p>się w orzeczeniu wobec A. S. kary 12 lat pozbawienia wolności, zaś w konsekwencji orzeczenie rażąco łagodnej kary łącznej w wymiarze 11 lat pozbawienia wolności, co było wynikiem dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów skutkującej zmianą kwalifikacji prawnej zarzucanego mu w punkcie I. aktu oskarżenia czynu i skazaniem oskarżonego za czyn z art. 156 § 3 k.k., niedostatecznego uwzględnienia wysokiego stopnia winy i społecznej szkodliwości czynu, rodzaju naruszonego dobra chronionego prawem, sposobu i okoliczności popełnienia przestępstwa oraz dotychczasowego trybu życia oskarżonego, co sprawia, że rozstrzygnięcie o karze nie spełnia celów zapobiegawczych i wychowawczych w stosunku do oskarżonego, jak też nie odpowiada wymogom w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa i w konsekwencji prowadzi do uznania, że orzeczona sankcja jawi się jako niesprawiedliwa.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzuty obu wniesionych apelacji są co najmniej przedwczesne z przyczyn podanych niżej.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p><u>Apelacja obrońcy:</u> o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez: a) ustalenie, iż oskarżony w ramach czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia w pkt.1 dopuścił się nieumyślnego spowodowania</p>		

śmierci K. S., które było wynikiem przekroczenia granic obrony koniecznej w rozumieniu dyspozycji art.25 § 2 kk i którego to skutku oskarżony swoim zamiarem nie obejmował i nie przewidywał;

b) w związku z tym o zmianę kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt.1 na art.155 kk i wymierzenie oskarżonemu kary odpowiadającej dyspozycji tego przepisu przy zastosowaniu dyspozycji art.25 § 2 k.k.;

c) wyeliminowanie z opisu czynu objętego zarzutem z pkt. II znęcania się nad synem H. i w efekcie zmianę rozstrzygnięcia o karze w tym zakresie przez jej złagodzenie;

d) stosowną do wyżej wnioskowanej zmiany wyroku zmianę rozstrzygnięcia co do kary łącznej.

Apelacja prokuratora:

o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie, że oskarżony popełnił czyn opisany w punkcie I. aktu oskarżenia i skazanie A. S. za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. oraz wymierzenie mu za to kary 25 lat pozbawienia wolności, a także orzeczenie kary łącznej 25 lat pozbawienia wolności, a w pozostałym zakresie utrzymanie wyroku w mocy.

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Wnioski obu apelacji nieaktualne wobec przedwczesności wszystkich postawionych w nich zarzutów.

<p>1OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
	<p>Obraza art. 411 § 2 k.p.k. w zw. z art. 411 §1 k.p.k.</p>
<p>Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>Sprawę A. S. Sąd Okręgowy w Radomiu rozpoznawał na rozprawie w składzie pięciosobowym.</p> <p>W dniu 26 lutego 2021 r. Przewodnicząca rozprawy ogłosiła, że przewód sądowy jest zamknięty i udzieliła głosu stronom. Po ich odebraniu i rozstrzygnięciu o przedłużeniu tymczasowego aresztowania sąd wydał postanowienie o odroczeniu wydania wyroku do dnia 12 marca 2021 r., do godz. 11.00 (k.652v- 653).</p> <p>Na dzień przed planowanym terminem wydania wyroku z Sądem Okręgowym skontaktowała się ławnik wchodząca w skład sądu orzekającego i poinformowała, że nie może uczestniczyć w rozprawie w dniu 12 marca 2021 r., gdyż musi poddać się zabiegowi operacyjnemu w warunkach szpitalnych (k. 664).</p> <p>W związku z informacją ławnika Przewodnicząca rozprawy wydała zarządzenie o zmianie terminu na dzień 19 kwietnia 2021 r. (k. 665). W tymże samym dniu, tj. 11 marca 2021 r., w jednoosobowym składzie sądu na posiedzeniu wydała postanowienie o wznowieniu przewodu sądowego (k. 672).</p> <p>Wyznaczona na dzień 19 kwietnia 2021 r. rozprawa została odwołana (k. 678).</p> <p>Kolejny termin miał miejsce w dniu 13 lipca 2021 r. (k. 699- 700). Na tej rozprawie sąd wydał postanowienie o prowadzeniu rozprawy w dalszym ciągu, uprzedził o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu. Postępowanie dowodowe nie było prowadzone, jedynie Przewodnicząca stwierdziła, że dowody z dokumentów i protokołów podlegających odczytaniu ulegają ujawnieniu w trybie art. 405 § 2 k.p.k. Następnie Przewodnicząca ogłosiła zamknięcie przewodu sądowego i udzieliła głosu stronom. Po ich odebraniu ogłoszono postanowienie o odroczeniu wydania wyroku do dnia 27 lipca 2021 r. i w tejże dacie wyrok został wydany (k. 704).</p>	

Stosownie do art. 411 § 1 k.p.k., w sprawie zawilej albo z innych ważnych powodów sąd może odroczyć wydanie wyroku na czas nieprzekraczający 14 dni. Natomiast w myśl § 2 powołanego przepisu, w razie przekroczenia tego terminu rozprawę prowadzi się od początku. Ustawodawca nie dał sądowi możliwości postąpienia inaczej.

Nie ulega zatem wątpliwości, że orzekający w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy określoną w art. 411 § 2 k.p.k. regułą, stanowiącą jednoznaczny nakaz, złamał. Wyrok nie został bowiem ogłoszony w terminie 14 dni od zamknięcia przewodu sądowego na rozprawie w dniu 26 lutego 2021 r. Skoro tak, to obowiązkiem sądu było prowadzenie rozprawy od początku, co jednak nie nastąpiło.

Okolicznością bezsporną jest, iż sąd może po zamknięciu przewodu sądowego, aż do ogłoszenia wyroku, ów przewód wznowić w oparciu o art. 409 k.p.k. Rzecz jest jednak w tym, że może to uczynić wyłącznie w składzie rozpoznającym sprawę. Nie ma możliwości wznowienia przewodu w składzie zmienionym lub niepełnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1984 r., II KR 279/83, Lex nr 21996, Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 1971 r., VI KZP 30/71, OSNKW 1971/11/167, Dariusz Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany- LEX/el. 2022).

Zatem wydane w dniu 11 marca 2021 r. w jednoosobowym składzie sądu postanowienie o wznowieniu przewodu sądowego było bezskuteczne. Nie wznowiło przewodu. Skoro niemożliwe było wyrokowanie z uwagi na niemożność ukształtowania właściwego składu sądu (tj. zapewnienia udziału w tym składzie wszystkich osób- sędziów i ławników- biorących udział w rozpoznaniu sprawy), to tym samym zachodziła niemożność ukształtowania składu uprawnionego do wznowienia przewodu sądowego.

W tych realiach procesowych zaktualizował się obowiązek prowadzenia rozprawy od początku. Sąd Okręgowy, jak wyżej już zaznaczono, od niego się uchylił.

Zatem oczywista jest obraza przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 411 § 2 k.p.k. w zw. z art. 411 §1 k.p.k.

Zaistniałe uchybienie jest względną przesłanką odwoławczą, o jakiej mowa w art. 438 pkt. 2) k.p.k. Z uwagi na swoją istotę uznawane jest jednak za

przesłankę o szczególnym charakterze, de facto zbliżoną do przesłanek bezwzględnych. W orzecznictwie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 kwietnia 1994 r., II AKr 93/94, OSA 1994/10/57), jak i literaturze (Michał Błoński, Odroczenie wydania wyroku (art. 411 k.p.k.)- PS 2019/2/103-113) wyrażany jest pogląd, że przekroczenie terminu z art. 411 § 1 k.p.k. jest tego rodzaju uchybieniem, które zawsze może mieć wpływ na treść wyroku.

Sąd Apelacyjny pogląd ten podziela. Dla uzasadnienia swego stanowiska podnosi następujące argumenty, w jego ocenie najistotniejsze:

- przepis art. 411 § 2 k.p.k. statuuje bezwzględną konieczność prowadzenia rozprawy od początku w razie przekroczenia terminu z art. 411 § 1 k.p.k. (użycie sformułowania „rozprawę prowadzi się od początku”);
- prowadzenie rozprawy od początku oznacza powtórzenie wszystkich czynności procesowych, łącznie z odczytaniem aktu oskarżenia;
- powtórzeniu ulega więc także postępowanie dowodowe- odebranie od oskarżonego wyjaśnień, przesłuchanie świadków, przeprowadzenie dowodu z dokumentów, itd.;
- skoro postępowanie dowodowe musi ulec powtórzeniu, oznacza to, że sąd nie może oprzeć się na dowodach przeprowadzonych na rozprawie „pierwotnej”, sprzed przekroczenia terminu z art. 411 § 1 k.p.k.; musi je powtórzyć (te dowody „pierwotne” mogą co najwyżej ulec wprowadzeniu do procesu w trybie np. art. 389 § 1 czy 391 § 1 k.p.k.;
- jeżeli mimo to sąd oprze się na dowodach „pierwotnych”, nie powtarzając ich, to z przed chwilą omówionych względów poczynione ustalenia faktyczne nie będą miały oparcia; wszak ich podstawę mogą stanowić tylko dowody powtórzone.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny zatem stwierdza, że zaniechanie przez sąd I instancji powtórzenia postępowania dowodowego sprawia, że nie ma żadnych podstaw dowodowych dla poczynionych przez ten sąd ustaleń faktycznych, zawartych tak w części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, jak i jego uzasadnieniu. W ten właśnie sposób omówiona wyżej obraza przepisów prawa procesowego wywarła wpływ na treść orzeczenia.

W zaistniałej sytuacji utrzymanie zaskarżonego wyroku mocy, w jakiegokolwiek jego części, tj. nawet po ewentualnych modyfikacjach, byłoby „rażąco niesprawiedliwe” w rozumieniu art. 440 k.p.k. Natomiast odniesienie się do zarzutów którejkolwiek z wniesionych apelacji byłoby przedwczesne (art. 436 k.p.k.).	
1ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.

Zwięźle o powodach uchylenia		
Omówiono wyżej w części 4.; konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości.		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Sąd Okręgowy będzie stosował przepisy prawa procesowego w sposób właściwy. Winien mieć na uwadze, że postępowanie karne jest procedurą sformalizowaną i żadne względy natury praktycznej nie mogą uzasadniać naruszania (dopuszczania się obrazy) obowiązujących norm prawa.		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	Brak	
1Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności

1PODPIS
Wojciech Zaręba Beata Siewielec Grażyna Jakubowska

0.11.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja			
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów		
0.11.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana

0.11.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja			
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.11.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------